

СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА СРБИЈЕ У XXI ВЕКУ

КУЛТУРА

ОСНОВА ДРЖАВНОГ И НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА

ЗБОРНИК РАДОВА СА СКУПА
ОДРЖАНОГ 24. И 25. XI 2016. У СРПСКОЈ АКАДЕМИЈИ НАУКА И УМЕТНОСТИ

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ, ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

За разлику од претходних скупова у оквиру циклуса „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку“ који су били посвећени образовању и науци, скуп о култури представљао је посебан изазов јер је сам појам културе у великој мери флуидан, без јасно омеђених граница. Стога је овај скуп тематски био ограничен на питања културе као основе државног и националног идентитета. Упркос оваквом тематском сужавању, радови саопштени на скупу и објављени у овом зборнику представљају тек наговештаје дубине проблема са којима се суочава култура у времену цивилизацијске транзиције чији смо сведоци и учесници.

А. Костић

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

SCIENTIFIC CONFERENCES

Book CLXVI

DEPARTMENT OF SOCIAL SCIENCES

Book 39

CULTURE

**THE BASIS OF STATE'S AND
NATIONAL IDENTITY**

PROCEEDINGS FROM THE SCIENTIFIC CONFERENCE
HELD ON NOVEMBER 24th and 25th, 2016

Accepted for publication at the 9th Session of the Department of Social Sciences,
held on November 7th, 2017, after being reviewed by academician
Kosta Čavoški and corresponding member Aleksandar Kostić

EDITOR

Corresponding Member

ALEKSANDAR KOSTIĆ

BELGRADE 2017

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

НАУЧНИ СКУПОВИ

Књига CLXVI

ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

Књига 39

КУЛТУРА

ОСНОВА ДРЖАВНОГ И
НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА

ЗБОРНИК РАДОВА СА НАУЧНОГ СКУПА
ОДРЖАНОГ 24. И 25. НОВЕМБРА 2016. ГОДИНЕ

Прихваћено за објављивање на IX седници Одељења друштвених наука,
одржаној 7. новембра 2017. године, на основу реферата академика
Косте Чавошког и дописног члана Александра Костића

УРЕДНИК

дописни члан

АЛЕКСАНДАР КОСТИЋ

БЕОГРАД 2017

Издаје
Српска академија наука и уметности
Београд, Кнез Михаилова 35

Лектор и коректор
Светлана Стојковић

Припрема за штампу
Досије студио, Београд

Тираж: 400 примерака

ISBN 978-86-7025-747-4

Штампа
Colorgrafx, Београд

САДРЖАЈ

- 9 | Реч уредника
- 11 | Александар Костић: *Поводом циклуса скупова „Сиврашешки њравци развоја Србије у XXI веку“*
- 13 | Реч Владимира С. Костића, председника Српске академије наука и уметности
- 15 | Реч Владана Вукосављевића, министра културе и информисања Републике Србије: *Мојући њринцији културне ѡолићике у Србији*
- 23 | Бранко Кукић: *Месћо културе у дућорочним сиврашећјама државе*
- 31 | Горица Мојовић: *Законски оквири културне ѡолићике и начини финансирања*
- 41 | Ивана Стефановић: *Инсћићуције културе, култура инсћићуција*
- 67 | Зорица Томић: *Културна ѡолићика у развијеним земљама: ѡроблем ѡоређења, ѡроблем ѡерцећије*
- 77 | Иван Ивић: *Улоћа образовноћ сисћема у очувању културне ѡрадиције*
- 87 | Небојша Брадић: *Креативне индустрије и ѡржићиће*
- 101 | Дивна Вуксановић: *Улоћа медија у сиварању образаца у култури*
- 113 | Ирина Суботић: *Музеји у Србији данас – у светлу сиваћисћике*
- 129 | Вишња Кисић: *Музеј као ѡросћор еманићиације: замисћање музеја сиврашећице*
- 151 | Тијана Бугарски Палковљевић: *Музеји данас: Галерија Маћице срћске – живи музеј*
- 169 | Предраг Пипер: *О улози националне академије у обликовању културне и језичке ѡолићике*
- 181 | Дарко Танасковић: *Срћско културно наслеђе у докуменћима и ѡракси мећународне заједнице*

- 193 | Милован Данојлић: *Пледаје за елиџну културу*
- 201 | Ласло Вегел: *Јуџословенски и џосџуџословенски иџенџиџеџи*
- 207 | Невена Даковић: *Иџенџиџеџске маџриџе: la jeunesse désaffectée и уморни раџници (Србија, 2010–2015)*
- 221 | Борислав Стојков: *Очување и развој иџенџиџеџа џраџа у Србији – искушење данашњеџ урбанизма*
- 249 | Бојан Ковачевић: *Моџћности креативноџ уџрављања џраџом?*
- 265 | Милена Драгићевић Шешић: *Инџиџиџуџионални и независни акџери у заједничком деловању: стџраџеџе џавно-џивилноџ џарџнерџва – џледаје за ауџномију кулџуре*
- 287 | Дијана Милошевић: *Независна кулџурна сцена Србије и одлив умеџника*
- 299 | Радослав Зеленовић: *Кулџурна добра као необновљиви ресурси*

РЕЧ УРЕДНИКА

Зборник који је пред нама садржи радове саопштене на скупу под насловом „Култура: основа државног и националног идентитета“ који је одржан у Српској академији наука и уметности 24. и 25. новембра 2016. године. Скуп посвећен култури трећи је у оквиру циклуса од пет скупова под заједничким насловом „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку“. Претходна два скупа била су посвећена образовању и науци, а следе скупови о економији и државном уређењу, чиме би у оквиру поменутог циклуса били обухваћени најзначајнији сегменти државе и друштва.

За разлику од претходних скупова посвећених образовању и науци, областима чији је опсег мање или више јасно одређен, култура је домен чије су границе флуидне, а видови испољавања до те мере разноврсни да је једним скупом, ма колико био амбициозно замишљен, немогуће захватити све њене аспекте. Стога је овај скуп тематски био усмерен на културу као основу државног и националног идентитета. Међутим, већ у припреми скупа се показало да је и такво сужавање фокуса недовољно да би се проблеми културе у овом контексту сагледали на систематичан и тематски хомоген начин. Недоумице су се кретале од дилеме да ли култура треба да буде у функцији промовисања државног и националног идентитета до питања у којим видовима и каквом државном политиком би она могла то да буде. Поменуте недоумице и ширина опсега који захвата појам „култура“ неизбежно су довеле до тога да је овај скуп тематски мање хомоген од претходних скупова посвећених образовању и науци. Ова хетерогеност се примећује већ површним увидом у садржај Зборника јер се питања покренута на овом скупу крећу од проблема финансирања културе до питања елите која културу ствара, од очување културне баштине до општих смерница и странпутица у културној политици Србије.

Оваква хетерогеност може бити предмет критике, али притом се мора имати у виду природа феномена који је на овом скупу размотрен. Разлике у ставовима о томе шта је култура и која је њена улога нису биле само концепцијске природе, кроз њих се понегде назирао и политички и идеолошки став што је, чини се, одувек било у већој или мањој мери инхерентно свакој расправи и разматрању проблема у култури.

Стога овај Зборник није збир сложено усмерених мишљења и предлога о томе како да се стање у култури Србије побољша и како би култура могла да буде основа државног и националног идентитета. Он је, могло би се рећи, драгоценост сведочанство о тренутку глобалне цивилизацијске транзиције чије дубине у највећој мери нисмо свесни нити је до краја разумемо, а која се одражава и на стање културе у Србији. Најзад, овај Зборник је и сведочанство о начину на који у овом тренутку културна елита у Србији види проблеме културе и њене улоге у друштву.

А. К.

ПОВОДОМ ЦИКЛУСА СКУПОВА „СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА СРБИЈЕ У XXI ВЕКУ“

Циклус скупова под насловом „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку“ представља покушај целовитијег сагледавања стања у коме се Србија данас налази, са намером да се кроз темељну анализу различитих аспеката друштвеног живота нагесте правци развоја који би Србију учинили стабилнијом и просперитетнијом заједницом. Српска академија наука и уметности, као иницијатор и организатор овог циклуса, тиме даје подстицај широј расправи о актуелним проблемима српског друштва и поставља оквире научног и стручног сагледавања и решавања проблема са којима се Србија суочава данас и са којима би могла да се суочи у будућности.

Ова серија скупова је и покушај да се у оквиру САНУ установи образац деловања који би се одликовао целовитошћу, континуитетом и заокруженошћу. Основни циљ је да се из стручног, научног и вредносног аспекта размотри пет кључних области на којима почива свако уређено друштво. То су *образовање, наука, култура, економија и државно уређење*. У пресеку координата ових области, надамо се, могла би се назрети целовита слика стања српског друштва у овом тренутку, али и перспектива из које би се могле извући поуке за будуће деловање.

Овај покушај добија свој пуни смисао тек када се у целини сагледа стање у поменутих областима и њихова међузависност. Свака од њих, узета појединачно, даје само непотпуну, парцијалну слику, и ма колико темељно била обрађена, она остаје ван контекста и без увида у ширу органску повезаност са осталим областима без које није могуће њено дубље разумевање. Проблеме образовања, на пример, тешко је разумети ако се не узму у обзир економски потенцијали и потребе друштва; питања научног развоја остају недоречена без јасне повезаности са образовањем и привредом; стање у култури постаје замагљено ако не постоји визија државе која у њој препознаје једну од кључних полуга за очување и промовисање националног и државног идентитета; економска питања завршавају у академским расправама ако не постоји дугорочна стратегија развоја државе и друштва. Тек интегрални увид у међузависност поменутих области пружа могућност поузданије дијагнозе стања у друштву, а самим тим и назнака могућих праваца деловања.

Стога би серију од пет скупова, од којих би сваки био посвећен једној од поменутих области, требало посматрати као јединствену целину, са надом да ће на крају циклуса њихове путање да се стекну у заједничкој тачки из које ће бити могуће назрети целовиту слику стања Србије у овом времену, као и пожељне и могуће правце њеног даљег развоја.

После сваког скупа штампао би се зборник радова. Пет зборника посвећених кључним сегментима савременог српског друштва представљали би целину која би била не само документ о времену у коме се Србија данас налази, већ и сведочанство о томе како је српска елита видела стање у коме се налазе народ и држава и шта је понудила као могуће правце деловања. Било би то и сведочанство о томе да је САНУ у овом драматичном времену била активни чинилац у решавању проблема и да је рекла своју реч у оквирима и на начин који јој приличи. Ако би оваква серија скупова била подстрек за нове пројекте ове врсте, њен циљ би био у потпуности испуњен.

Александар Костић